

РЕШЕНИЕ

№ 392

гр. София, 21.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на десети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Мария Райкинска

като разгледа докладваното от Катерина Рачева Въззивно гражданско дело № 20211000503696 по описа за 2021 година

при участието на секретаря Тания Вълчева, за да се произнесе, взе предвид следното.

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК и е образувано по въззивна жалба от особения представител на ответника в първоинстанционното производство М. А. П. срещу осъдителната част на решение № 900995 от 17.08.2021 г. по т.д. 188/2018 на ОС Благоевград, с което същата е осъдена да заплати на „Юробанк България“ АД частично дължимите се от нея суми, произтичащи от договор за банков кредит № HL35517 от 31.03.2008 г. и допълнителните споразумения към него, както следва:

- сумата от 19486,77 /деветнадесет хиляди четиристотин осемдесет и шест франка и седемдесет и седем сантима/ CHF, представляваща непогасена част от главницата по договора за банков кредит, /падежирала и предсрочно изискуема/, ВЕДНО със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 05.11.2018 г., до окончателното изплащане на задължението,

- 945,86 CHF /деветстотин четиридесет и пет франка и осемдесет и шест сантима/ - договорна лихва за редовен кредит за периода от 10.11.2015 г. до 02.05.2018 г., като над този размер до предявения отхвърля иска като неоснователен;

- сумата от 4 772,10 CHF /четири хиляди седемстотин седемдесет и два франка и десет сантима/ - договорна лихва за просрочен кредит за периода от 10.11.2015 г. до 02.05.2018г., като за периода след тази дата отхвърля иска като неоснователен;

-сумата от 231,17 /двеста тридесет и един франка и седемнадесет сантима/ CHF – дължими такси за периода от 15.04.2016 г. до 29.10.2018 г.

С решението са отхвърлени исковете за заплащане на сумата от 94,33 /деветдесет и четири франка и тридесет и три сантима/ CHF – дължими застраховки за периода от 08.04.2016г. до 29.10.2018г. и сумата 347,80 /триста четиридесет и седем лева и осемдесет стотинки/ лева – дължими нотариални такси за периода от 19.03.2018 г. до 29.10.2018 г.

Излагат се въззивни оплаквания за неправилност и необоснованост. Твърди се, че поради наличие на неравноправни клаузи в сключения между банката и ответницата, сега жалбоподател, договор, исковете следва да бъдат отхвърлени изцяло.

Жалбата е подадена в срок и е допустима.

Подаден е отговор от името на „Юробанк България“ АД, в който въззивната жалба се оспорва.

В съдебно заседание страните поддържат изложените до момента позиции.

При извършената служебна проверка на основание чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваният съдебен акт е постановен от законен състав на родово компетентния съд, в изискуемата от закона форма, по допустим иск, предявен от и срещу процесуално легитимирани страни, поради което е валиден и допустим.

Предявени са осъдителни искове с правно основание чл. 430 - чл. 432 от ТЗ, във връзка с 286 и сл. от ТЗ, във връзка с чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, във връзка с чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, във връзка с чл. 294 от срещу М. А. П. за следните суми по договор за потребителски кредит № HL 35517 от 31.03.2008 г. и допълнителни споразумения към него (анекс от 14.04.2008 г., допълнително споразумение от 06.11.2008 г., допълнително споразумение от 21.06.2010 г., допълнително споразумение от 16.12.2010 г., допълнително споразумение от 22.12.2010 г. и допълнително споразумение от 22.08.2011 г.) главница в размер на 19 486,77 CHF /деветнадесет хиляди четиристотин осемдесет и шест франка и седемдесет и седем сантима/, представляваща непогасена част от главницата по договора за банков кредит със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба - 05.11.2018г., до окончателното изплащане; 3 424,81 CHF /три хиляди четиристотин двадесет и четири франка и осемдесет и един сантима/ - договорна лихва за редовен кредит за периода от 10.11.2015г. до 02.05.2018 г.; 4 772,10 CHF /четири хиляди седемстотин седемдесет и два франка и десет сантима/ - договорна лихва за просрочен кредит за периода от 10.11.2015г. до 29.10.2018 г.; 231,17 CHF /двеста тридесет и един франка и седемнадесет сантима/ - такси за периода от 15.04.2016г. до 29.10.2018 г.; 94,33 CHF /деветдесет и четири франка и тридесет и три сантима/ - застраховки за периода от 08.04.2016 г. до 29.10.2018 г. и 347,80 BGN /триста четиридесет и седем лева и осемдесет стотинки/ - нотариални такси за периода от 19.03.2018г. до 29.10.2018 г.

Ответникът чрез особения си представител е оспорил изцяло иска по основание и размер; представителната власт на лицата, подписали договора; поддържа, че клаузите на договора са неравноправни; че договорът е недействителен на основание чл. 14, ал. 1 от ЗПК, във връзка с чл. 4 - чл. 6 от същия закон; твърди нищожност на допълнителните споразумения към договора на основание чл. 143, ал. 12 /сега ал. 24/ и чл. 146 от ЗЗП значително неравновесие между правата на банката и потребителя и поради анатоцизъм. Оспорва разноските за извършване на цесия на вземането на кредитора, както и за изпратена нотариална покана, защото тези действия не се налагали за защита интересите на банката по договора за кредит. Твърди, че няма доказателства за предоставяне заемните средства по договора на ответницата, поради което прави възражение за неизпълнен договор.

При така предявените искове в тежест на ищеца е да докаже валиден договор за банков кредит, усвояването на кредита от кредитополучателя, а ответникът следва да докаже заплащане на кредитните вноски или друг способ за погасяване на задълженията. Относно неравноправността на клаузи в договора съдът следи служебно освен ако потребителят, след като е бил уведомен, се противопостави на това.

От доказателствата по делото се установява, че между страните е сключен договор за потребителски кредит № HL 35517 от 31.03.2008 г., по силата на който банката предоставя на М. А. П. потребителски кредит за текущи нужди в швейцарски франкове, в размер на равностойността в швейцарски франка на 25 000 лева по курс „купува“ на швейцарски франк към лева в деня на усвояването. Срокът за погасяване е 132 месеца, считано от датата на усвояване на кредита (чл. 5). За обезпечаване на вземанията на банката е учредена договорна ипотека върху апартамент А, находящ се в гр. ***, ул. „*** ” № 22, ет. 2, заедно с Мазе № 8, ведно със съответните идеални части от общите части на сградата, находящ се в УПИ IX-1593, кв. 3 с нотариален акт от 03.04.2008 г. От представеното банково бордеро № 9008926/15.04.2008 г. и от заключенията на ССЧЕ, изслушани от първата инстанция от СГС, се установява, че кредитът е усвоен на 15.04.2008 г., поради което е неоснователно възражението за неизпълнен договор.

Видно от искане за усвояване на суми по кредит с вх. № 392-547 от 11.04.2008 г., ответницата е заявила желание, във връзка с условията по договора за кредит, да ѝ бъде заверена банковата сметка е IBAN № *** със средствата от кредита в размер на 21 751,80 CHF. С анекс от 14.04.2008 г., сключен между кредитодателя „Юробанк И Еф Джи България“ АД (предишно наименование

на „Юробанк България“ АД и кредитополучателя М. А. П., е променен крайният срок за погасяване на кредита, включително дължимите лихви, на 180 месеца, считано от датата на усвояване на кредита.

На 15.07.2008 г. между „Юробанк Иф Джи България“ АД и "Бългериън Ритейл Сървисиз" АД е сключен договор за прехвърляне на вземания по договори за кредит, между които и вземанията по процесния договор. Между цесионера и кредитополучателите са сключени допълнително споразумение от 06.11.2008 г., допълнително споразумение от 21.06.2010 г., допълнително споразумение от 16.12.2010 г., допълнително споразумение от 22.12.2010 г. и допълнително споразумение от 22.08.2011 г., като всяко от тях е с погасителен план, съгласно които страните са уговорили съществуващите и непогасени задължения и начислените договорни лихви да бъдат реструктурирани към размера на редовната и непогасена главница. С договор за прехвърляне на вземания по договори за кредит от 30.07.2014 г. "Бългериън Ритейл Сървисиз" АД е прехвърлило всички свои вземания по договори за кредити, между които и процесния, заедно с всички обезпечения и други принадлежности

Кредитополучателят е уведомен за двете цесии с нотариална покана, изпратена от цесионера и цедента на 05.02.2018 г. с Акт № 19, том I, рег. N2 494 от 06.03.2018 г. по описа на Д. А. - Нотариус в район Районен съд - гр. Благоевград, получена лично в нотариалната кантора. (л. 83 от дело на О С Благоевград). С нотариалната покана длъжникът е уведомен също така, че поради неизпълнение на задължение за плащане на погасителни вноски, вземането е обявено за предсрочно изискуемо към 31.01.2018 г. и е в общ размер на 36 214,88 CHF.

Установява се от девет броя бордера /от л. 38 до л. 46 от делото на ОС Благоевград/, ведно с два броя извлечения съответно за периода от 19.03.2018 г. до 02.11.2018 г. и за периода от 15.04.2008 г. до 02.11.2018 г., че ответницата е заплащала суми, които банката е отнасяла за плащане на такси, лихви и главница. По делото са приети основна и допълнителна ССЧЕ, в която са отразени плащанията и тяхното погасяване според изчисленията на банката, както и във варианти без капитализация на лихвите и съобразно курс на швейцарския франк в деня на усвояване на кредита.

При така установените факти съобразно с възраженията и твърденията, съдът достига до следните правни изводи.

Няма спор пред въззивната инстанция, че кредитополучателят е потребител по смисъла на пар.13 , т.1 и 2 от ДР на ЗЗП.

В чл.1 от договор № HL 35517 от 31.03.2008 г. е уговорено, че банката предоставя на кредитополучателя потребителски кредит в швейцарски франкове в размер на равностойността в швейцарски франкове на 25 000 лева по търговски курс „купува“ на швейцарския франк към евро на „Юробанк И ЕФ Джи България“ АД в деня на усвояване на кредита. Разрешеният кредит се усвоява по блокирана сметка в швейцарски франкове /чл.2, ал.1 от договора/, като усвоеният кредит в швейцарски франкове по сметката по чл.2, ал.1 се превалутира служебно от банката в лева по търговски курс „купува“ на банката за съответната валута в деня на усвояването, като се превежда по открита в банката сметка на кредитополучателя в евро /чл.2, ал.3 от договора/. Съобразно чл.6, ал.2 от договора, погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен - швейцарски франкове. В случай че на съответния падеж на погасителна вноска по главницата и / или лихвата кредитополучателят не е осигурил дължимата сума в швейцарски франкове по сметката си по чл.2, ал.1, но има средства в лева или евро по свои сметки в банката, погасяването на кредита може да се извърши от банката освен във валутата на кредита и в лева или евро, след служебно превалутирание на тези средства в швейцарски франкове по курс „продава“ на банката за швейцарския франк към лева/ евро, за което кредитополучателят дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката. Съгласно чл.20 от договора кредитополучателят има право да поиска от банката да превалутира предоставения му кредит в швейцарски франкове, съответно в български лева или евро по обявения курс „купува“ на банката за швейцарски франкове на датата на превалутирането, както и да прилага по отношение на превалутирания кредит лихвените проценти, обявени от банката, като за превалутирането се дължи и комисионна. Според чл.21 превалутирание по смисъла на договора е промяна на валутата, в която се изчислява стойността на задължението, при което следва да се приложи съответния лихвен процент, приложим за новата валута на кредита при изчисляване на лихвата по същата. В чл.22, ал.1 от договора кредитополучателят декларира, че е запознат и съгласен с обстоятелството, че промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането по чл.20 от договора, може да има за последица,

включително в случаите на чл.6, ал.2 /от договора/, повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева / евро, като напълно приема да носи за своя сметка риска от такива промени и повишаване, както и че е съгласен да поеме всички вреди /включително и пропуснати ползи/, произтичащи от промяната на валутните курсове и новите лихви, приложими по превалутирания кредит. Кредитополучателят декларира в ал.2 на чл.22 от договора, че изцяло е запознат и разбира икономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл.6, ал.2 и чл.20-22 от договора, както и че е съгласен с настъпването им.

Съгласно действащата към момента на сключване на договора за банков кредит нормативна уредба неравноправна е клаузата в договор, сключван с потребител, ако е уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя (чл. 143 от ЗЗП). Съгласно чл.146 от ЗЗП неравноправните клаузи са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално, като е в тежест на търговеца да установи, че клауза от договора или ОУ, която го ползва, е индивидуално уговорена. Законодателят е предоставил неизчерпателен списък с видове неравноправни клаузи в чл.143 от ЗЗП. Съгласно чл. 147 и чл.145, ал.2 от ЗЗП неравноправна е клаузата, която не е съставена на ясен и разбираем език и не касае определянето на основния предмет на договора, както и съответствието между цената или възнаграждението от една страна, и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна. В разпоредбата на чл. 144 от ЗЗП са установени хипотези, при които не се прилагат правилата на чл.143 от ЗЗП за неравноправни клаузи.

Не се установява посочените договорки да са индивидуално договорени, като тежестта да установи този факт е върху ищеца. Договорните клаузи са част от стандартни, изготвени предварително и типови условия на банката, като в този смисъл правилно са съобразени от първоинстанционния съд Решение №77/22.04.2015 по гр.д.№4452/14 на ВКС III ГО; Решение №424 от 02.12.2015 г. по гр.дело №1899/2015 г. на ВКС, IV ГО.Съгласно чл.146, ал.4 от ЗЗП в тежест на банката е да установи, че процесните договорни клаузи, които я ползват, са индивидуално уговорени с ответниците. Доказателства за индивидуално договаряне и за възможност на кредитополучателите да влияят върху договорното съдържанието не са представени. Сключените впоследствие допълнителни споразумения не навеждат на извод за индивидуално договаряне при сключването на договорите между страните.

Изброените по-горе текстове не отговарят на изискването за яснота и разбираемост. В конкретния случай банката не е предоставила на потребителя към момента на сключване на споразумението цялата относима информация, която би му позволила да прецени икономическите последици от клаузата за валутния риск за финансовите му задължения, за които ще му бъде икономически трудно да понесе при значимо обезценяване на валутата, в която получава доходите си. Предоставената от банката информация, че е възможна промяна на обявления от банката курс купува и / или продава на швейцарския франк и че това ще рефлектира върху размера на дълга, изразен в лева / евро в посока повишаването му, не води до извод, че е налице "достатъчна информираност" на потребителя. На потребителя не е предоставена информация при сключването на договора за потребителски кредит какви са очакваните прогнози относно промяната на швейцарския франк, спрямо който националната валута няма фиксиран курс, с каквато информация банката следва да разполага, тъй като е неизменна част от професионалната й дейност. След като банката не е изпълнила задължението си да уведоми по - слабата страна по договора за възможните промени в обменните курсове с оглед валутния риск, свързан с вземането на кредит в посочената чуждестранна валута, не може да се приеме, че кредитополучателят е могъл да прецени потенциално значимите икономически последици върху финансовите му задължения от възникващия за него още със сключването на договора валутен риск при получаван доход в местната национална валута". /в т. см. решение № 295 от 22.02.2019 г. по т. д. № 3539/2015 г. на ВКС, II ТО, решение № 155 от 24.01.2020 г. по т.д.№2561 / 2018 г. на ВКС, II ТО/. В тези решения се приема, че "неравноправна е неиндивидуално договорена клауза от кредитен договор в чуждестранна валута, последиците от която са цялостно прехвърляне на валутния риск върху потребителя и която не е съставена по прозрачен начин, така че кредитополучателят не може да прецени на основание ясни и разбираеми критерии икономическите последици от сключването на договора и когато при проверката й за неравноправния характер бъде констатирано, че въпреки изискванията за добросъвестност, тя създава във вреда на потребителя значително неравновесие между правата и задълженията на страните, произтичащи от договора, като в този случай за валутните разлики приложение не намират изключенията на чл. 144, ал. 3 ЗЗП".

Приетото относно неравноправния характер на посочената клауза от ВКС е относимо и към настоящия случай, тъй като по делото не се установява кредитополучателят да е бил информиран какви са очакваните прогнози относно промяната на швейцарския франк, спрямо националната валута, нито им е бил разяснен валутният риск.

С оглед изложеното настоящият съдебен състав намира, че клаузите в договора, предвиждащи усвояването и връщането на кредит в чужда валута по курса към лева, са неравноправни по смисъла на чл.145, ал.2, вр. с ал.1 от ЗПК, като споделя изцяло изводите на първата инстанция. Нищожността на тези клаузи обосновава извод, че извършените превалутирания от страна на ищеца не следва да се съобразяват. Посочените конкретни суми в допълнителните споразумения, доколкото са определени на база неравноправни клаузи, съдържащи се в договора за кредит, представляват договорка върху нищожни клаузи и не обвързват страните. По сходни казуси е налична и практика в същия смисъл, обективизирана в решение № 65/2018 г. по т. д. № 1556/2017г. I ТО на ВКС, решение № 146/2017г по т. дело № 2615/2016 г. I ТО на ВКС, решение № 231/2018г по т. д. № 875/2017 г. I ТО на ВКС, като във второто изрично е прието, че допълнително споразумение, имащо за предмет предоговаряне на кредит, в което задълженията на кредитополучателя са определени въз основа на неравноправни клаузи на първоначалния договор, е нищожно. Ето защо настоящият съдебен състав приема, че подписването на серия от допълнителни споразумения, в които длъжникът са е съгласил какви суми дължат на кредитора, не заличава установената нищожност на клаузи на основния договор и тази нищожност следва да бъде съобразена. Кредитополучателят е обвързан само с първоначално определената лихва по кредита в чл. 3, ал. 1, а именно $2,15 + 4,5$, т.е. 6,65%. Тази част от клаузата не е неравноправна, тъй като е формулирана изрично, ясно и не подлежи на промяна.

По повод предсрочната изискуемост, настоящият състав намира следното. С решение № 198 от 18.01.2019 г. по т. д. № 193/2018 г. на ВКС, I т. о. е прието, че релевантен по осъдителен иск за вземане въз основа на договор за банков кредит, поради упражнено от страна на банката право да обяви кредита за предсрочно изискуем, следва да се съобрази дали банката е съобщила на длъжника изявлението, като същото може да се обективира дори и в самата искова молба. Следва да се има предвид, че последователно в практиката на ВКС: Решение № 148/02.12.2016 г. по т.д. № 2072/2015г. на ВКС, I т.о., Решение № 25/03.05.2017г. по гр.д. № 60208/2016г. на ВКС, II г.о. и др. се застъпва становище, че банката, ако не е уговорено друго, може да избере начин за връчване на горепосоченото изявление на длъжника, вкл. и чрез нотариална покана. В случая за М.П. връчването е извършено лично, видно от разписка № 6/02.05.2018 г. В поканата банката е посочила, че основание за обявяване на предсрочна изискуемост на кредита е неплащането на вноски с падеж 10.04.2012 г. съобразно с изискванията на чл. 60, ал. 2 от ЗКИ и чл. 18 от договора за кредит. От приетата от ОС Благоевград повторна съдебно-счетоводна експертиза, която въззивната инстанция кредитира, се установява, че на 15.04.2008 г. по разплащателна сметка във валута CHF и титуляр М.П., са постъпили сумите в размер на 20716,00 CHF - усвояване на кредит по курс на банката за деня и 1035,80 CHF - „Кеш бонус”. Установява се също така, че в периода на обслужване на кредитните си задължения, лицето е погасявало вноските си със забава и частично, като преустановяването на обслужването на кредитните задължения е след последната вноска на 10.03.2012 г. Ето защо, съдът приема, че към момента на изпращане на поканата условията за обявяване на предсрочна изискуемост по закона и по договора са били налице.

Предвид приетата по-горе неравноправност на описаните клаузи за превалутиране следва да се определят непогасената главница и дължимите такси по договора съобразно петитума на банката към деня на исквата молба. Въззивният състав на основание повторната ССЧЕ, изготвена от ВЛ С. Т., приема, че по договор № HL 35517 от 31.03.2008 г. длъжницата е усвоила 20 716,00 шв.франка, представляваща равностойност на 25 000 лева по курс 1.206800 франк/лев (25 000 лв : 1,2068 = 20 716,00 шв.фр/, както и 1035,80 шв.франка „кеш бонус по Договор № HL35517” и още 201,56 шв.франка „предоговаряне на банков кредит” или общо постъпили — 21 953,36 шв.франка. Платената от ответницата сума е в размер на 4 822,39 шв.франка, от които: платени за главница - 1 100,13 шв.франка и платени за договорна лихва - 3 722,26 шв.франка. Последното плащане (частично) е извършено по погасителна вноска № 47 с дата на падеж 10.03.2012 г. Платените и капитализирани вноски са както следва: а/платени вноски-от 1-ва до 17-та- 17 броя; б/капитализирани вноски - 18- та - 1 брой; а/платени вноски — от 19-та до 22-ра (и част.по 23-та) — 04 броя; б/ капитализирани вноски - от 23-та до 26-та - 04 броя; а/платени вноски - 27-ма (и част.по 28-ма) - 01 брой; б/капитализирани вноски - от 28-ма до 32-ра - 05 броя; а/ платени вноски - от 33-та до 35-та (и част.по 26-та) - 03 броя; б/капитализирани вноски - от 26-та до 40-та - 05

броя; а/платени вноски - от 41-ва до 46-та (и част.по 47-ма) - 06 броя; б/капитализирани вноски - 47-ма - 01 броя. Общо: платени вноски 31 броя и капитализирани вноски - 16 броя. Вещото лице е установило, че кредитът не е погасяван редовно от 47-ма погасителна вноска с дата на падеж 10.03.2012г. Кредитополучателят е изпаднал в забава от 11.03.2012 г. По погасителна вноска № 47 дължимата сума е в размер на 139,07 шв.франка. По същата са платени частично на 29.03.2012г. 76,62 шв.франка и е останала дължима сума в размер на 62,45 шв.франка. Вещото лице е изчислило, че размерът на непогасената главница до 29.10.2018 г вкл. (датата на извлечението по счетоводни книги на банката) е за 21 378,07 шв.франка, като дължимата главница е в размер на 22 699,98 CHF, Погасената главница е в размер на 1 321,91 CHF и непогасеният остатък към 29.10.2018 г. е 21 378,08 CHF. Остойностяването на тази сума във франкове следва да се направи по курс „продава“ на банката за деня на усвояване на кредита – 15.04.2008 г. съобразно чл. 6, ал. 2 от договора за кредит, който е 1:1,2068. След обявяването на неравноправни клаузи от договора, стойността на задължението към момента на подаване на исковата молба следва да бъде определена в лева, а предвид петитума на ищеца в швейцарски франкове, следва да се изчисли и равностойността в тази валута. Съобразно изложените мотиви съдът приема, че искът за 19486,77 швейцарски франка ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба до деня на плащането, е основателен.

Първоинстанционният съд е направил собствени изчисления по отношение договорната и наказателната лихва за претендирания в исковата молба период до настъпване на предсрочната изискуемост съобразно лихвените проценти, уговорени с първоначалния договор, и е уважил иска за сумата от 945,86 шв.франка- договорна лихва за редовен кредит, като над този размер до предявения искът е отхвърлен. По повод претенцията за лихва за просрочен кредит (наказателна лихва) е изчислил дължима сума от 5841,86 шв. франка и присъдил 4 772,10 CHF съобразно искането на ищеца. За периода след на предсрочната изискуемост, искът е отхвърлен, по аргумент на ТР № 3/2017 г. Срещу решението в частта относно лихвата няма въззивни оплаквания и настоящият състав е длъжен да прецени единствено неравноправността на клаузите. Първоинстанционният съд е прогласил нищожност на допълнителните споразумения относно лихвите, като е приел, че страните са обвързани от първоначално уговорения процент на възнаградителна лихва, изчислена съобразно курса лев - франк към деня на усвояване на кредита. Въззивният състав вече изложи мотиви защо споделя тези изводи. Изчисленията относно исковите за лихва са правилни и няма основание за частична или пълна отмяна на решението в тази част.

Неоснователен е основният аргумент на особения представител във въззивната жалба за нищожност на целия договор поради неравноправност клаузите относно превалутиране на кредита. Прехвърлянето на валутния риск върху потребителя съдът е приел за неравноправно, поради което е обявил т. 6.2. и т. 23 от договора за нищожни. Именно затова ОС Благоевград е присъдил задължението според курса швейцарски франк – български лев към деня на усвояване на кредита, като така е съобразил трайната практика на ВКС, както и практиката на СЕС по сходни случаи. Цитираните във въззивната жалба решение на СЕС по дело C-186/2016 г. и решение на ВКС 295/22.02.2019 г. по т.д. № 3539/2015 г. на ВКС, II ТО са станали основа за изводите на първоинстанционния съд и въззивният състав намира тълкуването му за правилно и законосъобразно. Неоснователен е доводът за отхвърляне на иска изцяло поради нищожност на уговорката за поемане на валутния риск от потребителя. Договорът може да се изпълни и след премахването на неравноправната клауза, като длъжникът дължи връщане на заетата сума ведно с лихвите, които не са неравноправни, по курса на деня на усвояване. Към този момент той е имал яснота каква сума му се отпуска и каква сума следва да върне. Изцяло извън правната и житейска логика е твърдението, че длъжникът, макар и да се ползва от потребителска закрила, не е разбирал, че следва да връща парите по отпуснатия му банков кредит. Изводът за действителност на целия договор без нищожните клаузи е съобразен с практиката на СЕС, според която националните съдилища не са овластени да изменят съдържанието на неравноправните договорни клаузи, договорът трябва по принцип да продължи да действа без друго изменение освен произтичащото от премахването на неравноправните клаузи, доколкото съгласно нормите на вътрешното право съществува правна възможност така да се запази договорът, тъй като ако на националния съд бъде позволено да изменя съдържанието на неравноправните клаузи в такива договори, подобно правомощие би могло да застраши постигането на дългосрочната цел на член 7 от Директива 93/13 относно неравноправните клаузи понеже би способствало за премахването на възпиращия ефект, който се упражнява върху продавачите и доставчиците чрез самото неприлагане на неравноправните клаузи спрямо потребителя /виж дело C-618/10, Banco Español de Crédito SA,

дело С-488/11, D. F. A. B. и K. de M. G. и С-397/11, E. J./.

Правилно е прието от първата инстанция, че нищожността на клаузите за валутния риск и предоговарянето на лихвата не се отнася до основния предмет на договора, не препятства възможността при наличието на конкретно договорен размер на лихвата и курс „купува“ на швейцарския франк към лева в първоначално определения размер, потребителят да прецени съответствието му с размера на кредита, за който изрично се е съгласил да върне, нито се препятства приложението на останалите клаузи от договора за кредит, поради което договорът за кредит е действителен съгласно чл. 146, ал. 5 от ЗЗП.

Наред с този основен аргумент въззивната жалба съдържа общото изявление, че особеният представител поддържа възраженията и доводи, изложени в отговора на исковата молба. Всички те са съобразени от първата инстанция и няма основание за различни изводи.

Неснователен е доводът, че не е доказана представителната власт на лицата, подписали договора за банков кредит от името на банката. Възражение, че не е била надлежно представлявана, може да прави само страната. Длъжникът по договор за банков кредит може да се позовава на своята добросъвестност и на факта, че се е доверил на недвусмислените обстоятелства относно сключването. Ответницата е попълнила искане за усвояване на суми по кредит” /л. 124 от делото на първата инстанция/, а и самата тя е платила вноски по кредита в размер на 4 822,39 CHF. Наред с това, по делото е представено пълномощно с рег. № 322 от 30.01.2008 г. на Д. Т. - нотариус в район Районен съд - гр. София, с рег. № 264 /л. 137 и л. 139 от първоинстанционната преписка/, което доказва неоснователността на възражението.

Договорът за банков кредит не е нищожен в своята цялост поради нарушаване на чл. 6, ал. 1 ЗПК (Обн., ДВ, бр. 53 от 30.06.2006 г., в сила от 1.10.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 110 от 30.12.2008 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., отм., бр. 18 от 5.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г.) поради неприложимост на този закон към настоящия случай. За обезпечаване на задълженията по процесния договор е учредена ипотека върху недвижим имот на ответницата в гр. *** (чл. 14 от договора за банков кредит). Ето защо, е налице изключението на чл. 3, ал. 5, т. 1 от ЗПК от 2006 г. Наред с това, същественото, за което ответницата не е уведомена, е валутният риск и начинът, по който се променя възнаградителната лихва. Тези уговорки са приети за нищожни като неравноправни, но както вече беше изложено, не са основание за недействителност на целия договор. Неприложими за договора за банков кредит, сключен на 31.03.2008 г., са доводите, черпени от ЗПК, обн., ДВ, бр. 18 от 5.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г., действащ и към момента. Възраженията за нищожност на допълнителните споразумения са уважени от ОС Благоевград и не са предмет на въззивна проверка.

Дължимостта на претендираните такси, за които искът е уважен, произтича от чл.4 от договора, в който е уговорена административна такса от 40 лева еднократно при подаване на документите за кредит, както и годишна такса управление 0, 5 % върху размера на непогасената главница. По отношение на претенцията за заплащане на такси по договора в размер на 231,17 CHF за периода от 15.04.2016 г. до 29.10.2018 г. Както от справките на банката, така и от заключенията на ССЧЕ, се установява, че таксите в размер на 231,17 CHF за периода от 15.04.2016 г. до 29.10.2018 г. са начислени, но незаплатени от ответница. Неравноправността на отделни уговорки съобразно изложеното по-горе не се отразява на тяхната дължимост. По тази причина решението е правилно в тази част.

Претенциите за заплащане на 94,33 CHF застрахователни премии за периода от 08.04.2016 г. до 29.10.2018 г. и за заплащане на нотариални такси по договора в размер на 347,80 лева за периода от 19.03.2018 г. до 29.10.2018 г. са отхвърлени, поради което възраженията срещу тяхната дължимост не са предмет на въззивна проверка.

По изложените съображения обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора М.П. следва да бъде осъдена да заплати на ответника по жалбата разноски в размер на 1095,93 лева, представляващи платен депозит за нейния особен представител.

Предвид горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА РЕШЕНИЕ № 900995 от 17.08.2021 г. по т.д. 188/2018 на ОС Благоевград
ОСЪЖДА М. А. П. на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК да заплати на “Юробанк България” АД
разноски за въззивната инстанция в размер на 1095,93 (хиляда деветдесет и пет 0,93) лева,
представляващи платен депозит за особен представител.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва в едномесечен срок от връчването му на страните пред
ВКС по реда и предпоставките на чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____